

Vlaams
Parlement

stuk **2158** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 19 februari 2014 (2013-2014)

Nota van de Vlaamse Regering.

Vlaams Jeugdbeleidsplan 2010-2014
en Vlaams Actieplan Kinderrechten.
Tussentijds verslag 2011-2012

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door mevrouw Els Kindt

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heer Paul Delva, mevrouw Els Kindt, de heren Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Chris Janssens, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Jo De Ro;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Marius Meremans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de dames Vera Jans, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens, mevrouw Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Jan Penris, Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Sas van Rouveroi;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Jan Roegiers;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Toegevoegde leden:

de heer Erik Arckens.

Stukken in het dossier:

2158 (2012-2013) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

1. Uiteenzetting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	4
2. Uiteenzetting door de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris.....	5
3. Uiteenzetting door de heer Lander Piccart, voorzitter Vlaamse Jeugdraad	7
4. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de sprekers	9
Gebruikte afkortingen	17
Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media hield op 28 januari 2014 een gedachteswisseling over de ‘Nota van de Vlaamse Regering. Vlaams Jeugdbeleidsplan 2010-2014 en Vlaams Actieplan Kinderrechten. Tussentijds verslag 2011-2012’, met de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris, en de heer Lander Piccart, voorzitter Vlaamse Jeugdraad.

Zowel het Kinderrechtencommissariaat als de Vlaamse Jeugdraad brachten een advies uit op het voorliggende tussentijds verslag 2011-2012. U vindt beide adviezen op de [dossierpagina](#) van dit verslag, op www.vlaamsparlement.be.

1. Uiteenzetting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Minister *Pascal Smet* vindt het vreemd dat een tussentijds rapport wordt besproken op het ogenblik dat men in een eindfase zit voor het definitieve rapport. Hij verzekert echter dat in het eindverslag waar nuttig en relevant rekening zal worden gehouden met opmerkingen van de kinderrechtencommissaris en de Vlaamse Jeugdraad.

Het Vlaams Jeugdbeleidsplan is goedgekeurd in januari 2011, het Vlaams Actieplan Kinderrechten in juli van dat jaar. Ze zijn basisinstrumenten in het categoriaal jeugdbeleid en het actieplan is complementair met het beleidsplan. Het behelst de opvolging van de VN-slotbeschouwingen over de naleving van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind. Vanaf de volgende legislatuur is het de bedoeling te werken met één Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenplan. In de rapportage streefde men al naar een zo groot mogelijke verwevenheid. Om het rapport leesbaar te maken is ook de indeling van het Vlaams Jeugdbeleidsplan overgenomen. Het verslag over de uitvoering volgt in het deel over het Vlaams Actieplan met verwijzing waar nodig.

Het tussentijds verslag is geen oplijsting geworden van acties die elke minister op zijn terrein heeft ondernomen inzake benadering van kinderen en jongeren, maar beperkt zich tot de uitvoering van de doelstellingen van de plannen zelf. Als coördinerend minister acht minister Smet het belangrijk dat de plannen allebei in de diverse commissies worden behandeld.

Uitgangspunten van beide plannen zijn de maatschappelijke uitdagingen en het perspectief van kinderen en jongeren zelf. Als coördinerend minister en administratie was men derhalve afhankelijk van de informatie die is aangeleverd via de aanspreekpunten van de verschillende administraties. Per operationele doelstelling en per actie zijn mijlpalen geformuleerd waarover gerapporteerd is. De status is telkens aangepast en de duiding gegeven. De gegevens beschrijven de sector eind 2012 voor elke actie die door elke minister is gerealiseerd.

De administratie is in de geest van het jeugdbeleid ook in dialoog gegaan met betrekking tot het ontwerp van tussentijds verslag met de stakeholders: de Reflectiegroep Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid, het Kinderrechtencommissariaat, de Vlaamse Jeugdraad en aanspreekpunten, mensen en organisaties die hebben meegewerkt in de werkgroepen ter voorbereiding van het doelstellingskader. In december 2012 is een reflectiedag georganiseerd. Binnen de Vlaamse Regering was het voorwerp van bilateraal overleg. Alle resultaten van de dialoogdag zijn daarin meegenomen.

Er werden 21 kernindicatoren geselecteerd die een algemeen beeld geven van de staat van de jeugd in verhouding tot de doelstellingen van het plan. Er is aan de Jeugdraad en het

KRC gevraagd opmerkingen te formuleren. Aan de collega-ministers vroeg minister Smet om een tandje bij te steken waar nodig.

Een eerste overzicht over de uitvoering van het Vlaams Jeugdbeleidsplan is effectief al gebruikt om de dialoog met de bevoegde ministers aan te gaan. Bij de opmaak van de beleidsbrieven 2014 is er nogmaals uitdrukkelijk op gewezen. De lijst die de Vlaamse Jeugdraad in het advies opnam, bleek nuttig.

De aanspreekpunten van de betrokken Vlaamse administraties zijn intussen bezig met het decretaal voorgeschreven eindrapport bij de plannen. Er komt vervolgens een update van de kernindicatoren, die als bijlage bij het tussentijds rapport zaten. Dat wordt nog ingediend in het parlement. Het vierde Vlaams Jeugdbeleidsplan is in voorbereiding. Er is in dat verband een uitgebreide omgevingsanalyse opgezet en er is een participatiedag georganiseerd.

Het jeugd- en kinderrechtenbeleid is verder geïntegreerd door de decretale verankering van het respectieve plan, door er richting aan te geven via het benoemen van de maatschappelijke effecten ervan en door samen met jongeren een Jongerenpact te schrijven. Die bouwstenen moeten verder gehanteerd worden, onderstreept de minister.

Niet alles is gerealiseerd, maar de ambitie is er wel. Minister Smet acht het belangrijk dat er richting is gegeven om dan via opvolging in de toekomst bij te sturen. Kinderarmoede en ruimte voor kinderen blijven absolute prioriteiten. Dat is ook zo opgenomen in de beleidsbrief Jeugd. De Kinderrechtenmonitor komt er, de nieuwe JOP-monitor besteedt aandacht aan de grootorde en evolutie van de verschillende vormen van discriminatie, men staat achter de No Hate Speech-campagne van de Raad van Europa, er wordt een publicatie voorbereid over superdiversiteit in de jeugdsector en er komt een nieuw decreet over kadervorming. Men werkt aan de uitvoeringsmodaliteiten. Jeugdbeleid behelst ruimte geven aan kinderen en jongeren om vanuit hun leefwereld de samenleving mee vorm te geven. Dat noemt de minister zijn perspectief van waaruit hij het jeugdbeleid heeft willen vormen, mede gevoed door vele stakeholders en betrokkenen.

Naast administratieve en politieke instrumenten spelen wetenschappelijke instrumenten, instrumenten van belangenbehartiging, advies en inspraak ook een grote rol om te komen tot een sterk jeugdbeleid voor alle kinderen en jongeren, besluit de minister.

2. Uiteenzetting door de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris

De heer *Bruno Vanobbergen*, kinderrechtencommissaris, licht het advies bij de tussentijdse rapportage over het Vlaams Jeugdbeleidsplan en het Vlaams Actieplan Kinderrechten toe, en stelt dat er intussen heel wat nieuwe dynamieken spelen. Er wordt al aan de definitieve rapportage en het nieuwe Vlaams Jeugdbeleidsplan gewerkt. Het KRC neemt ook daarin zijn rol op.

Vlaanderen beschikt over belangrijke instrumenten om jeugd- en kinderrechtenbeleid vorm te geven en wordt daarvoor ook danig gewaardeerd, oppert de heer Vanobbergen. Hij vindt het dan ook zaak om er zorg voor te dragen. Eén factor daarin is erop toe te zien dat de dynamiek inzake jeugd- en kinderrechtenbeleid in Vlaanderen blijft bestaan. Bij het opstellen van de beide plannen zijn vele actoren betrokken. Het proces is stapsgewijs opgebouwd, maar zodra de plannen er waren, leek de dynamiek weg te ebben. Dat vindt het KRC jammer. De rol van het Vlaams Parlement wordt beschouwd als een belangrijke factor om de beweging ter zake gaande te houden.

In eerste instantie gaat de kinderrechtencommissaris in op het statuut van de tussentijdse rapportage, dan besteedt hij aandacht aan participatie en informatie als essentiële factoren. Vervolgens werpt hij kort een blik op het maatschappelijk engagement ten aanzien van kinderen en jongeren om te eindigen bij het non-discriminatiebeginsel van het Kinderrechtenverdrag en een pleidooi om dat beleid te blijven toespitsen op het bereiken van alle kinderen en jongeren.

Er is recent een landschapsanalyse kinderrechten uitgevoerd. Tegelijk werd er op 19 juni 2013 een resolutie aan gekoppeld (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2003/3). Er wordt aandacht in gevraagd voor de lacunes in het kinderrechtenbeleid. De resolutie vroeg om monitoring daarvan door de Vlaamse Regering. De tussentijdse rapportage mag dan ook niet gezien worden als louter inventarisatie van wat in de periode 2011-2012 gebeurd is. Het moet vooral aangeven waar bijsturing nodig is.

Indicatoren zijn in dat verband cruciaal volgens het KRC. Daar is hard aan gewerkt, maar het vertalen van de indicatoren naar de Vlaamse context vereist toch nog extra aandacht, zo blijkt.

Wat betreft het recht op participatie en informatie zijn er ook heel wat realisaties te melden: een studiedag inzake het decreet Rechtspositie, een nieuwe website www.allesoverjeugd.be, diverse initiatieven inzake mediawijsheid, het project Jong in de Stad. Dat recht krijgt dus vorm. Als element in relevante decreten blijkt het evenwel niet voldoende stevig verankerd. Het wordt wel vermeld, maar dat volstaat niet volgens het KRC.

Mede door de signalen die via de klachtenlijn binnenkomen, merkt het KRC ook dat kinderen kunnen beschikken over een breder aanbod aan algemene informatiebronnen, maar voor informatie binnen hun specifieke levensomstandigheden, bijvoorbeeld voor kinderen in een ziekenhuis, of die uitgesloten worden op school, blijkt er veel minder aanbod. Bovendien is de beschikbare informatie vaak voor kinderen en/of jongeren niet goed te begrijpen.

Het KRC vraagt ook aandacht voor kinderrechteneducatie, zowel voor kinderen als volwassenen. Er heerst nog te veel spraakverwarring en onduidelijkheid in diverse contexten waar kinderrechten aan de orde zijn. Hoewel men in november 2014 25 jaar kinderrechten viert, wordt nog vaak gevraagd naar de intrinsieke betekenis in diverse contexten.

Het maatschappelijk engagement ten aanzien van kinderen en jongeren vergt ook nog werk. Het KRC noteert toch wel wat negatieve signalen ten aanzien van 'de jeugd'. Zo maken leerkrachten zich zorgen over agressieve reacties van medereizigers bij treinreizen en klaagt een burgemeester over het feit dat kinderen met een handicap a priori dreigden geweigerd te worden uit de speelpleinwerking van de stad door een voorstel van een aantal gemeenteraadsleden. Ook in de media zijn er voorbeelden. De kinderrechtencommissaris vermeldt in dat verband het voorstel van UNIZO en NSZ om jongeren die wagen het alcoholverbod te overtreden een enkelband aan te meten. De negatieve attitude betreurt het KRC ten zeerste, temeer omdat er andersom wel heel wat kinderen en jongeren met een positieve enthousiaste houding de maatschappij proberen mee vorm te geven.

Naast bemiddeling wil het KRC in dat verband ook opnieuw de aandacht vestigen op de lokale preventiecellen die intussen wat ondergesneeuwd raakten. Ze konden een belangrijke rol opnemen in de publieke familiariteit en zorgen dat de diverse generaties met elkaar bleven communiceren.

Het KRC hoopt dat de Huizen van het Kind hun rol op het vlak van sociale cohesie ten volle zullen kunnen spelen. Er is volgens de kinderrechtencommissaris evenwel meer nodig dan een aantal instanties. Het draait allemaal om een algemeen meer positieve benadering van kinderen en jongeren.

Het KRC gaat ook voor een beleid voor alle kinderen. Kinderen en jongeren vallen tussen de plooiën van overheden, zo stelt het KRC in zijn jaarverslag. Dat maakt dat ze niet de zorg en ondersteuning krijgen die ze behoeven en waarop ze recht hebben. Om dat euvel te verhelpen, kijkt het KRC vooral naar de coördinerend minister voor de kinderrechten, als inspirator en bemiddelaar die het kwetsbare en positieve van kinderen en jongeren in de maatschappij kan belichamen. Het KRC hoopt in die zin dan ook op nog meer expliciete signalen van die kant.

3. Uiteenzetting door de heer Lander Piccart, voorzitter Vlaamse Jeugdraad

De heer *Lander Piccart*, voorzitter Vlaamse Jeugdraad, stelt dat er al een advies is uitgebracht op het Vlaams Jeugdbeleidsplan in december 2010. Er werd voorgesteld om indicatoren in te bouwen die de effecten van het plan op kinderen, jongeren en hun leefwereld zouden kunnen monitoren. Bovendien achtte de Jeugdraad het zinvol om een budgettair luik toe te voegen teneinde de slagkracht te verhogen.

Het Vlaams Actieplan Kinderrechten als complementair element moet waarborgen dat de Vlaamse Regering haar verbintenissen op het vlak van kinderrechten nakomt. Ook daarop is al advies uitgebracht, met name op 1 september 2011. Het werd toen raadzaam geacht om de concrete doelstellingen van het plan meer concreet uit te werken. Dat moet de impact ervan verhogen. In het overzicht van strategische en operationele doelstellingen was niet altijd duidelijk welke actoren in welke mate bij de acties betrokken waren.

De meerwaarde van beide plannen voor kinderen, jongeren en hun organisaties schuilt volgens de Jeugdraad in het integrale en categoriale karakter. Het tussentijds verslag moet een overzicht bieden van de doelstellingen en acties die tot en met 2012 gerealiseerd zijn en biedt een vooruitblik op de toekomst. De rol van de coördinerend minister wordt daarin erkend, maar toch vindt men het jammer dat het tussentijds verslag zo laat op de commissieagenda komt, terwijl een eindrapport al in voorbereiding is bij de afdeling Jeugd. In maart wordt dat voorgelegd bij de jeugdsector. Men vraagt zich af hoeveel aandacht de waardevolle plannen nog zullen krijgen, met het oog op onder meer de verkiezingen en de bijhorende versnelling in het parlementaire werk. Dat er nog zoveel ambitie is om veel te doen op zo korte tijd, kan men wel waarderen.

Dat het plan niet in alle commissies van het Vlaams Parlement is besproken, vindt de Jeugdraad bijzonder jammer. Dat acht men noodzakelijk gezien het geïntegreerde karakter en de duidelijke doelstellingen die men voor ogen heeft. De Jeugdraad lanceert meteen ook een algemene oproep om daar vanaf het volgende werkjaar werk van te maken.

Toen het advies geschreven werd, waren er nog twee jaren te gaan om de doelstellingen volledig en met voldoende ambitie te realiseren. De Vlaamse Jeugdraad blijft hameren op de strijd tegen kinderarmoede en voor voldoende ruimte voor kinderen en jongeren.

Op het vlak van armoede en sociale uitsluiting merkte de Jeugdraad op dat de engagementen die geformuleerd zijn onder OD 5 grotendeels niet zijn opgestart. Dat baart de raad zorgen omdat men twijfelt aan de intentie van de Vlaamse Regering om het uitgesproken engagement alsnog na te komen. De spreker verwijst ter zake naar de doelstelling in Pact 2020 die stelt dat elk gezin over een inkomen moet beschikken dat boven de armoededrempel zit.

Wat betreft diversiteit en gelijke kansen werd vastgesteld dat onder strategische doelstelling 4 van het Vlaams Jeugdbeleidsplan maar weinig van de operationele doelstellingen en acties, gericht op de concrete interventies in de praktijk, opgestart of uitgevoerd zijn.

Voor het beleidsdomein Onderwijs zijn vele acties inzake omkadering en opleiding van het onderwijzend personeel nog niet van start gegaan. Het is ook niet duidelijk hoe de uitgevoerde en nog uit te voeren acties moeten bijdragen tot het dichten van de sociale ongelijkheidskloof in het onderwijs. Hoe denkt de Vlaamse Regering dat te evalueren?

Qua ontwikkelingskansen en vrije tijd blijkt de aandacht voor vrijetijdsbesteding van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren wel aanwezig. Hoe ervaart men dat in andere sectoren, vraagt de Jeugdraad zich af. In de jeugdsector zit het wel snor, maar is dat ook zo voor bijvoorbeeld Sport en Cultuur?

De Vlaamse Jeugdraad kijkt vooral ook uit naar de strategie die wordt uitgewerkt naar aanleiding van het onderzoek rond jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jongeren. Men denkt dat een volgende regering op basis daarvan duidelijke keuzes kan maken. De Jeugdraad drukt de wens uit daarbij betrokken te worden.

Met betrekking tot de opvang en bescherming van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen informeerde de coördinerend minister de Jeugdraad over stappen die zijn gezet via het geïntegreerd actieplan Integratie. Vanuit Vlaamse en internationale organisaties klinken echter nog heel wat punten van kritiek. Men vraagt zich af of wat al is gebeurd, volstaat.

De Vlaamse Jeugdraad stelt ook nog niet helemaal tevreden te zijn met de evolutie inzake ruimte voor de jeugd. Het voorliggende plan genereert geen toegenomen speelkansen, er is nog geen echte verandering opgetreden in de beeldvorming over spelende kinderen, wel integendeel stelt de heer Piccart. Dat blijft een aandachtspunt. De Jeugdraad vraagt ter zake om meer doorgedreven actie maar beklemtoont dat er vanuit kabinet en afdeling grote ambitie leeft om daarop nog meer in te zetten.

Inzake jeugdonderzoek stelt de website van de afdeling Jeugd verscheidene fiches en databanken ter beschikking die een goed beeld bieden van wat er aan onderzoek over jeugd voorhanden is. De Jeugdraad dringt er echter op aan de resultaten ook te vertalen en te ontsluiten op maat van jongeren. Ze zijn geen beleidsmaker en spreken het jargon niet. Informatie aan kinderen en jongeren moet op hun ontwikkelingsniveau ter beschikking worden gesteld. Ook dat verdient blijvende aandacht, stelt de Jeugdraad.

Met betrekking tot JoKER vraagt men zich af of de aanspreekpunten voldoende ruimte hebben voor expertise en ondersteuning krijgen om kwaliteit te realiseren. Men ziet dat liefst zo vroeg mogelijk in het beleidsvoorbereidend proces. De aanspreekpunten zouden volgens de Jeugdraad naast een basisvorming ook een verdiepingsvorming moeten kunnen volgen. JoKER wordt ervaren als een goed instrument mits eenieder de tijd krijgt om erop in te zetten en er meer draagvlak komt.

Bij het GAS-concept vraagt de Jeugdraad van de Vlaamse Regering dat ze de gemeentelijke administratieve sancties aftoetst aan de bepalingen en principes van het Kinderrechtenverdrag. Men kijkt tegelijk uit naar het oordeel van het Grondwettelijk Hof. Voorts is men benieuwd naar de invulling die de Vlaamse Regering zal geven aan OD 3.2. Die bepaalt dat de Vlaamse overheid aan de gemeenten alternatieven zal aanreiken voor het bestrijden van overlast door jongeren. Men zou een beroep doen op methodieken die her-

stel voorop stellen. Van de Vlaamse Regering verwacht men een voorstel in die zin. De Vlaamse Jeugdraad volgt de evolutie in die wetgeving kritisch op.

Minister Smet repliceerde op de adviespunten inzake onderwijs en educatie dat er een antwoord geformuleerd zou worden vanuit zijn bevoegdheidsdomein. Dat antwoord blijft vooralsnog uit. Volgende punten kwamen in het advies aan bod: meer ontwikkelingskansen voor kinderen in maatschappelijk kwetsbare situaties, doorverwijzingen en ongekwalificeerde uitstroom en participatie van kansengroepen aan het hoger onderwijs. Ook rond brugfiguren, de Romakinderen en de bestaande taalproef en kwaliteitsvolle leeromgevingen bleef het antwoord uit. Over taalstimulerende initiatieven werd de uitvoering gevraagd van de vooropgestelde acties voor meer- en anderstaligheid zowel in school- als opvang- en vrijetijdscontext. Bij wijze van inspiratie wordt verwezen naar de visienota van Kind en Gezin over taalstimulering en meertaligheid.

In de volgende maanden mag men een advies verwachten over welzijn en geweld in jeugdwerk en sportcontext.

In de seksuele en relationele ontwikkeling van minderjarigen dient gezorgd voor een gezond evenwicht tussen bescherming en ontplooiing. De Vlaamse Jeugdraad volgt een traject rond dat dossier, waarvan de resultaten op korte termijn bekend worden gemaakt.

Ten slotte meent de Vlaamse Jeugdraad dat wat de integrale jeugdhulp betreft, de aangepaste sociale dienstverlening en psychiatrische begeleiding voor alle kinderen en jongeren die er nood aan hebben en zoals omschreven onder OD 6.1, nog te wensen overlaat. De Vlaamse Jeugdraad heeft een inspraakmoment georganiseerd rond jeugdhulp. Een aantal jongeren die ermee in aanraking waren gekomen gaven aan dat ze vaak geen inzage hebben in hun eigen dossier en dat ze niet in alle aspecten van het hulpverleningstraject als volwaardige partner werden behandeld. Inzake vertegenwoordiging binnen het dossier van de integrale jeugdhulp gebeurt blijkbaar hetzelfde bij gebrek aan voldoende ondersteuning om de vooropgestelde doelstelling van het dossier integrale jeugdhulp te kunnen waarmaken.

De heer Piccart stelt dat men intussen ook met het administratieve gedeelte van het JKP (Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019) van start is gegaan. Zeer positief ervaart men het feit dat de jongeren en hun organisaties betrokken worden in alle onderdelen van het traject. De Vlaamse Jeugdraad kijkt uit naar de vertaling van dat luik na de verkiezingen.

De spreker beklemtoont tot slot nogmaals het belang van duidelijke indicatoren om de verdere uitvoering en evaluatie te versterken. Een grondige parlementaire opvolging noemt hij de basis voor een geslaagd plan. De regering dient werk te maken van de engagementen die zijn aangegaan ten opzichte van de jongeren. Het parlement moet daarop toezien. De zeer late agendering van het punt vindt de Jeugdraad dan ook bijzonder ongelukkig.

4. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de sprekers

De heer *Jo De Ro* sluit zich aan bij de opmerkingen inzake de laattijdige agendering en het feit dat de plannen in de verschillende commissies behandeld dienen te worden. Beide aspecten moeten meegenomen worden naar de volgende legislatuur, en het lid verzekert dat vanuit zijn fractie alvast zoveel als mogelijk punten van de bespreking zullen worden meegenomen over de commissiegrenzen heen.

De *voorzitter* merkt op dat zowel de Jeugdraad als de kinderrechtencommissaris en hun respectieve voorgangers kunnen beamen dat er in de commissie steeds bijzonder veel res-

pect heeft geleefd voor alles wat met kinderen en jongeren en hun bescherming te maken had. Er is geen sprake van laksheid, stelt hij.

De heer *Jo De Ro* wil er alleen de nadruk op leggen dat een kansarme jongere uit een minderheid ressorteert onder drie horizontale bevoegdheidssferen. Als de verticale bevoegdheden dan niet meewerken, is dat problematisch. Het lijkt hem de verantwoordelijkheid van de coördinerende minister en de minister-president als hoofd van de uitvoerende macht om erover te waken dat de horizontale bevoegdheden als kinderarmoede, gelijke kansen, jongeren, minderheden, naar behoren worden uitgevoerd. Hij ziet nog veel werk.

Met betrekking tot de indicatoren zijn er volgens het lid nog lacunes inzake opvolging. Welke indicatoren willen de sprekers er absoluut nog bij?

De integratie van het jeugdbeleidsplan met het Actieplan Kinderrechten noemt de heer *De Ro* positief. Opvolging en monitoring moeten nog beter.

Het lid meent ook dat er stilaan een consensus groeit over de contextuele benadering van kinderen. Er zijn geen arme kinderen, maar wel kinderen in arme en kansarme families.

Bij het recht op participatie en informatie stelt het lid vast dat de decreetgeving nog tekortkomingen vertoont inzake de reële invulling van die principes. Bij het decreet Integrale Jeugdhulp maakt het lid de bedenking dat minderjarigen hun zaak niet aanhangig kunnen maken bij de toegangspoort en dat ze niet noodzakelijk zelf moeten worden gehoord, hoewel de toegangspoort moet beoordelen of een jongere nood heeft aan niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Daaruit blijkt voor de heer *De Ro* dat er bij opmaak van decreten nog te weinig screening gebeurt van de rechten van kinderen en jongeren, zeker wat participatie en informatie betreft. Hij begrijpt dat de minister zijn medeministers tot niets kan dwingen, maar stelt dat de coördinerend minister wel moet blijven hameren op de juiste dingen. De Vlaamse Regering beslist immers gezamenlijk over decreten.

Men kijkt ook uit naar het ontwerp van decreet betreffende de rechtspositie van leerlingen. Zal het kortelings voorliggen? De bezorgdheid voor een maximale en degelijke invulling ervan leeft bij velen over de partijgrenzen heen.

Specifiek over bijzondere jeugdzorg wil de heer *De Ro* van de sprekers weten of het ook hen is opgevallen dat de cijfers uitwijzen dat er niet alleen een gebrek is aan screening en het opnemen van rechten van kinderen en jongeren, maar dat er inzake voorzieningen ook grote regionale verschillen zijn. Naast alle andere aspecten moeten kinderen en jongeren dus ook nog het geluk hebben op de juiste plaats geboren te worden. Wat betreft crisisopvang en bijzondere jeugdzorg kan men best niet als maatschappelijk kwetsbare jongere of jongere met al dan niet tijdelijke problemen terechtkomen in Vlaams-Brabant, stelt hij. De heer *De Ro* noemt het een schril contrast met de triomfantelijke presentatie van de Vlaamse indicatoren inzake inburgering en integratie. Hij stelt in elk geval vast dat de indicatoren waar het in de commissie Jeugd om gaat, rond kansarme kinderen en jongeren van allochtone afkomst, niet in de weging meegenomen lijken, als het erom gaat inspanningen te doen op andere terreinen. De middelen komen dan niet terecht waar de problemen het grootst zijn, onderstreept het lid nog.

In het kader van het Vlaams Jeugdbeleidsplan is in 2013 de JOP 3-monitor afgerond. Die zou bijkomend informatie vragen over democratisch burgerschap en participatie. Zijn de resultaten al bekend? Het lid wil bij OD1.1 tevens weten wanneer beleidsparticipatie een plaats krijgt in het kader van de stadsmonitor.

Bij OD 3.1 staat dat de leemtes in kennis over kinderen en jongeren opgespoord en ingevuld zijn met gericht onderzoek. Heeft het desbetreffend onderzoek ook effectief geleid tot het aanpassen van maatregelen? Welke zijn dat dan, wil de heer De Ro weten.

OD 4.1 gaat over structureel beleid en het lid refereert aan het onderwerp allochtone jongeren. Hij onderstreept met klem dat zijn fractie zeker niet voor ondersteuning van jeugdverenigingen voor doelgroepen te vinden is, ook niet projectmatig. Open Vld legt de nadruk op de nood aan integratie en verwijst naar de lessenspakketten die Chiro in 2013 voorstelde, om kinderen en jongeren te laten proeven van de jeugdbeweging. Dat lijkt hem beter dan aparte middelen voor de bewuste jeugdverenigingen.

OD 4.2 stelt dat er modellen voor organisatie zijn ontwikkeld die moeten leren omgaan met diversiteit. Open Vld kijkt dan vooral naar buitenschoolse opvang en de nieuwe modellen. Pas in het najaar 2014 zou een staten-generaal worden opgezet met andere beleidsdomeinen waarbij Onderwijs en Cultuur betrokken worden. Men zag de focus in de voorbije jaren verschuiven naar capaciteit van scholen, waarvan ook Open Vld het belang wel inziet. Dat mag voor de fractie echter de aandacht voor diversiteit in de buitenschoolse opvang niet doen vervagen.

Bij OD 6.1 gaat het om de situatie van jongeren in voorzieningen. De commissie Welzijn bespreekt een conceptnota over extern klachtenrecht en toezichtscommissie. Is de minister van Jeugd actief bij die besprekingen betrokken? Er wordt ingegaan op het feit dat de klachtenbehandelende instantie en de te beoordelen instellingen tot dezelfde overheid behoren. Is de minister akkoord met wat nu voorligt? Is er een timing vooropgesteld?

Open Vld blijft vragende partij om toch etnisch culturele minderheden als indicator in beschouwing te blijven nemen als het om kwetsbare jongeren gaat. Het lid verwijst naar de treffende cijfers van de lokale en inburgeringsmonitors per gemeente. Dat de Vlaamse Regering deels die cijfers hanteert en op andere vlakken andere, vindt de heer De Ro haaks op elkaar staan.

Bij OD 13.3 luidt de vraag vooral of er nog wel een decreet over het erkennen van verworven competenties aankomt.

Bij de hele cluster OD 14.2, 14.3, 14.4 rond begeleiding van jongeren naar de arbeidsmarkt, stelt Open Vld vast dat ondanks vele initiatieven via sociale media en VDAB, er nog altijd een grote groep jongeren de weg naar de voorzieningen niet vindt. Zijn er alternatieven voorhanden? Of zijn er voorgesteld door de Jeugdraad of de sector? Is de Vlaamse overheid dan bereid om met die alternatieven verder te gaan?

OD 20.5 gaat over meer toegankelijke groene en speelbare ruimte. In juli 2013 is de Parkresolutie van mevrouw Zamouri goedgekeurd (*Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2073/3). Daarmee wordt de Vlaamse Regering verzocht om initiatieven te nemen voor meer groen in de steden, om een beleid te voeren dat meer doordacht omgaat met stadsparken en -groen. Daarbij ging het de indiener er ook specifiek om kinderen en jongeren meer kansen te bieden om zich zelfs in een stedelijke omgeving te kunnen ontplooiën. Hoever staat het met de uitvoering van de resolutie? Kan de horizontaal bevoegde minister van Jeugd zijn medeministers eventueel nog een extra impuls geven?

Met betrekking tot het Vlaams Actieplan Kinderrechten is de veldtekening onder OD 1.1 opgemaakt. Welke conclusies en beleidsmaatregelen ziet de minister daaraan gekoppeld?

Wat betreft de rechtspositie van leerlingen wil het lid van de kinderrechtencommissaris en de Jeugdraad weten wat voor hen absoluut de minimumdrempel is. Wat moet er minimaal in de decretale teksten staan? Hoe is de betrokkenheid van Jeugdraad en KRC verlopen?

De *voorzitter* gaat kort in op de laattijdige behandeling van de rapportering. Het stuk is gedrukt en verspreid in de maand september 2013. Het kon pas geagendeerd worden in november. Door een samenloop van omstandigheden is de agendering in november niet doorgegaan, maar vervangen. Vervolgens kwam de behandeling van beleidsbrieven en begrotingen ertussen.

De heer *Chokri Mahassine* stelt dat hij al een aantal schriftelijke vragen heeft ingediend bij de bevoegde ministers in het kader van de rapportering, die hij niet altijd even duidelijk vindt wat betreft de acties. Aan minister Bourgeois richtte het lid een vraag over vorming van diversiteitscompetenties bij ambtenaren, zoals voorzien in het plan. Na vier jaar staat men nog altijd niet verder dan onderzoek over de mogelijk te nemen acties.

Dat er vanuit Welzijn een themadossier is opgesteld inzake het recht op spel en ruimte voor kinderen, vindt het lid positief. Het moet nog bij de juiste personen terechtkomen. Een krachtiger signaal zou volgens de heer Mahassine gegeven worden als ook ambtenaren mee die kar trekken. Zowel in het kinderrechtenplan als in het jeugdbeleidsplan is er sprake van een beleidsdomeinoverschrijdend platform participatief werken. Kan de minister daarvan een stand van zaken geven?

In het advies van de kinderrechtencommissaris vindt het lid de stelling terug dat de uitbouw van het recht op participatie al te vaak blijft steken bij kortdurende initiatieven en projectwerking. De bestaande formele kind- en participatieorganen missen impact. Het lid stelt dat het moeilijk wordt om door het bos de bomen nog te zien, door de massa instellingen en acties. Het maatschappelijk engagement voor kinderen en jongeren is wel de essentie van de zaak. De suggesties en aanbevelingen van de kinderrechtencommissaris en de Jeugdraad om het jeugdbeleid meer slagkracht te geven, moeten dan ook ter harte genomen worden, vindt de heer Mahassine.

Hij ziet dan de minister van Jeugd met de collega's van de andere gemeenschappen ook het federale beleid ter zake bewaken. Het lid vraagt zich af of een coördinerend minister wel over voldoende middelen beschikt om de coördinatie van de vakministers naar behoren op te nemen. De andere vakministers mogen zich ook niet achter de coördinerend minister kunnen verschuilen. Elke vakminister moet voor zijn verantwoordelijkheid worden geplaatst via indicatoren, budgetten en tijdschema's. Ook dat kan in de toekomst beter aangepakt worden.

De jeugd correct informeren en hoe dat gebeurt, acht de heer Mahassine zeer van belang. Publicaties zoals de jongerengidsen zijn zowel op papier als digitaal beschikbaar. Ook voor andere overheidsinstanties is het interessant om hun aanbod gericht tot bij jongeren te brengen. Dat kan volgens hem onder meer door een actieve aanwezigheid op sociale media. Welke beleid wordt er ter zake gevoerd, specifiek gericht op jongeren?

Een van de vooropgestelde acties behelst de ontwikkeling van het jeugdwerk voor en door jongeren van allochtone afkomst. Zijn er behalve het proefproject nog andere initiatieven in die zin? Is er overleg gepleegd met de nationale koepels van jeugdverenigingen en is er ook vooruitgang geboekt?

Lokale besturen kregen financieel ondersteuning om jeugdbewegingen meer inclusief te maken voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Wat leverde dat aan resultaten op?

Doelstelling 1.4 van het Actieplan Kinderrechten voorziet in het opzetten van een Kinderrechtenmonitor. Die maakt het mogelijk cijfergegevens beter te ontsluiten en de implementatie van het Internationaal Kinderrechtenverdrag kan erdoor gemeten worden. De bijlage met kernindicatoren die bij de rapportering is gevoegd, vindt het lid een goed begin. Het blijft onduidelijk of de Kinderrechtenmonitor er nu al dan niet komt. De kinderrechtencommissaris en de Vlaamse Jeugdraad verwijzen er ook naar in hun adviezen, oppert het lid.

Bij OD 2.1 gaat het om het uitwerken van een visie rond kindereducatie. Vele organisaties zouden daarbij betrokken worden. Op concrete resultaten blijft het volgens het verslag wachten. Hoe wordt dat aangepakt? Is er samenwerking tussen verenigingen, wil het lid weten. Hij verwijst naar de resolutie over samenwerking in het landschap van de kinder-rechtenorganisaties.

Het rapport heeft het ook over de beeldvorming van kinderen in de media. De heer Mahassine vindt het jammer dat het specifiek gaat over acties van de VRT, de openbare zender. Hoe zit het met de andere media? Springen die mee op de kar?

OD 3.2 behandelt het hoorrecht voor kinderen. Er zou een inventaris worden opgemaakt van alle procedures waarin kinderen het recht hebben gehoord te worden, in alle sectoren. Er zijn al decreten goedgekeurd waarin dat geregeld wordt. De heer Mahassine zou graag nog voor de verkiezingen een inventaris zien.

Het lid vindt het tussentijds rapport bijzonder boeiend, maar blijft toch met heel wat vragen zitten over specifieke punten en is van plan die vragen ook aan de betrokken vakministers te stellen.

Mevrouw *Els Kindt* wil zeker geen afbreuk doen aan het belang van het tussentijdse rapport, ondanks de ongelukkige timing.

Wat betreft de vele negatieve signalen ten aanzien van de jeugd wil het lid weten of bij de frappante vaststellingen ter zake nog initiatieven of acties gepland zijn.

Het lid roept er tot slot toe op de GAS-boetes inderdaad te toetsen aan het Kinderrechtenverdrag.

Van de coördinerend minister vraagt mevrouw Kindt om zijn collega-ministers aan te sporen. Zijn er nog concrete acties gepland? In tegenstelling tot de heer Mahassine, gaat mevrouw Kindt ervan uit dat er veel meer afhangt van de verstandhouding binnen de regering dan van de middelen.

Minister *Pascal Smet* wenst niet in de plaats van de vakministers te antwoorden. De resultaten van de enquête rond burgerschap worden verwacht in maart 2014.

De onderwijsadministratie moet het antwoord op de adviespunten inzake onderwijs en educatie nog kunnen opstellen. Er is aan de secretaris-generaal gevraagd om een antwoord te voorzien. Kopie wordt in elk geval aan het parlement bezorgd. Alle vragen daarover kunnen dan aan bod komen.

Voor de veldtekening verwijst de minister naar de omvangrijke hoorzitting over het werkveld kinderrechten die in juni 2011 werd georganiseerd in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1209/1).

Met betrekking tot allochtone jongeren zal de Ambrassade in 2014 een vijftal bijeenkomsten organiseren van de expertisegroep diversiteit. Het is de bedoeling dat ze aan visieontwikkeling doen, intervisie, methodieken en goede voorbeelden aanbieden. Met Allez Changer!?, het actieonderzoek diversiteit in het kader van project Divers Jeugdwerk, ondersteunt de Ambrassade ook jeugdwerkorganisaties om beter in te spelen op de diverse samenleving. In mei 2014 staat een studiedag op de agenda over Romajongeren. Het Platform Allochtone Jeugdwerkingen werd al twee jaar facultatief gesubsidieerd om zich voor te bereiden op het nieuwe decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid en door te groeien naar een erkenning als landelijk georganiseerde jeugdvereniging. Vanaf 2014 krijgt het structureel subsidie in het kader daarvan.

Voor resultaten in de gemeenten is het wachten op het volgende cijferboek, stelt de minister. Er is een project met jeugdbewegingen en het lessenpakket. Er komt een publicatie inzake superdiversiteit.

Aan de vraag om een contextuele benadering wordt volgens de minister in het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid, expliciet tegemoetgekomen in artikel 3, paragraaf 1.

Bij het tussentijds rapport hoort een indicatorenset met 21 indicatoren die inzicht moeten bieden over hoe situaties inzake kinderen en jongeren evolueren. Ze stoelen op bestaande gegevensbronnen, momentopnamen en nulmetingen en worden bij het eindrapport waar mogelijk geüpdatet. Het opmaken van effectindicatoren is voor de looptijd van een jeugdbeleidsplan en de opgenomen thema's weinig relevant, stelt de minister, omdat de effecten van het beleid niet op korte termijn zichtbaar zijn en veel van de geformuleerde doelstellingen over complexe thema's gaan en het niet vanzelfsprekend is om er indicatoren voor te formuleren. Sommige factoren zijn gewoon ook niet meetbaar.

De ontwikkeling van de Kinderrechtenmonitor loopt. De indicatoren die met de klankbordgroep zijn vastgelegd, worden verder afgetoetst en ingevuld. De minister verklaart dat de monitor niet het integrale kinderrechtenbeleid zal kunnen dekken, maar zal meten wat meetbaar is. De klankbordgroep bestond uit de betrokken administraties, Onderwijs, Kind & Gezin, Welzijn, middenveldorganisaties, Ambrassade, de Kinderrechtencoalitie, Unicef, de Gezinsbond, het KRC en de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind.

Er is samenwerking met de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, die ter zake indicatoren moest opstellen. Men bereikte er intern geen overeenstemming over en dus is men op Vlaams niveau alvast daarmee begonnen.

Over integrale jeugdhulp kan minister Vandeuren de leden beter van antwoord dienen, bevestigt de minister.

Het advies van de Raad van State bij het ontwerp van M-decreet (betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften) wordt elk ogenblik verwacht. Zodra het er is, wordt het verwerkt en ingediend bij het parlement. Men heeft geprobeerd een evenwicht te vinden in de vragen vanuit Onderwijs maar ook vanuit jongerenorganisaties, kinderen enzovoort.

Het beleidsdomeinoverschrijdend platform participatief werken is een opdracht voor de Vlaamse Jeugdraad. Participatie zit in de jeugdsector ingebakken, oppert de minister. Onderwijs en Welzijn hebben stappen ter zake gezet en er moet verder aan worden gewerkt.

Het maatschappelijk engagement ten aanzien van kinderen en jongeren wordt meegenomen in het geheel van de opmaak. Aan degenen die met de voorbereidingen bezig zijn, werd gevraagd ook het lopende debat mee in acht te nemen. Verder gaan dan de Vlaamse bevoegdheden, is in België niet evident en dus verbaast het de minister dat erom wordt gevraagd. Hij is het er wel mee eens dat een coördinerend minister het voortouw moet nemen als kinderrechten in het geding zijn, ook op andere niveaus. Dat is al gebeurd op het vlak van seksueel grensoverschrijdend gedrag, de GAS-boetes, de geluidsnorm en andere.

Informatiegewijs is er de Jongerengids, in papieren en digitale versie, als zeer degelijk instrument. Ook de sociale media worden maximaal ingeschakeld.

Wat is de visie op kinderrechteneducatie? De Ambassade besteedt al via de Jongerengids expliciet aandacht aan informatie over kinderrechten. Ze organiseren een vormingsdag over kinderrechten en educatie daaromtrent. In functie van een betere afstemming en aansturing van de kinderrechteneducatie geeft de administratie samen met KEKI vorming aan de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid in de diverse beleidsdomeinen.

Beeldvorming rond jongeren en hoe ze aan bod komen in de media kan algemeen een probleem genoemd worden. Het merendeel van de kinderen en jongeren heeft geen problemen, maar wie die wel heeft, komt in de media. De problematieken worden dan al snel veralgemeend. Het probleem van het luxeverzuim in het onderwijs beslaat in absolute cijfers ongeveer 2000 kinderen, maar 99,4 percent van de kinderen doen het niet. Elk feit wordt opgeblazen, stelt de minister en hij noemt het een collectieve verantwoordelijkheid. Kinderen en jongeren moeten in hun leefwereld vooral talenten kunnen ontplooien en kansen krijgen, ontwikkelen, ontdekken en grenzen proberen te verleggen. Het lijkt hem dat een deel van de samenleving in een zekere mate met alles problemen heeft en als er geen problemen zijn, dan creëren ze die. Het gaat immers ver als men het geluk van kinderen niet kan verdragen. De tolerantie gaat achteruit en er ontstaat steeds meer een ik-cultuur. Positief nieuws komt minder gemakkelijk aan bod, erkent de minister, maar het gebeurt toch wel. Beeldvorming blijft een belangrijke kwestie waaraan media, onderwijs, samenleving samen moeten werken. De minister waarschuwt voor het wegnemen van hoop bij kinderen en jongeren. Uitzonderingen mogen geen regels worden. Het is de bedoeling kinderen en jongeren juist de ruimte te blijven geven. De minister is hoopvol en ziet ter zake wel consensus.

De heer *Lander Piccart* stelt dat de 21 indicatoren voor de Vlaamse Jeugdraad niet volstaan om alle acties en doelstellingen op te volgen en te evalueren. Het cijfermateriaal dat ermee wordt aangeleverd lijkt de Jeugdraad ontoereikend om de evolutie op lange termijn en het inspelen op nieuwe trends in kaart te brengen. De Jeugdraad vraagt de indicatorenset uit te breiden voor wat niet gemeten kan worden, met procesindicatoren. Zo kan het voorafgaand proces alvast gecheckt worden.

Het antwoord op de vraag over het decreet Rechtspositieregeling wordt schriftelijk aan de heer Mahassine bezorgd.

De heer *Bruno Vanobbergen* stelt dat het KRC het vooral belangrijk vindt dat er een duidelijker zicht komt op de tijdsbesteding en de tijdsbeleving van kinderen en jongeren. Er zijn aanzetten gegeven, door onder meer het werk van het onderzoekscentrum Kind en Samenleving. De relevantie van dat beeld is dat het de beleidsdomeinen overschrijdt en toelaat verschillende signalen te capteren. De kinderrechtencommissaris refereert aan het boek 'Pubers aan het werk in Nederland', een studie over werken door jongeren tussen 12

en 15 jaar en de impact daarvan. Het gaat om werk buitenshuis en binnenshuis. Hij meent dat uit de studie interessante indicatoren kunnen worden afgeleid om bepaalde doelstellingen te meten.

Het KRC kan de verschillen die zijn opgemerkt tussen de regio's bevestigen. In de commissie voor Welzijn wordt de conceptnota Klachtenrecht besproken en daarin is ook het concept van regionale klachtenbureaus opgenomen. Die kunnen volgens de heer Vanobbergen een belangrijke rol gaan spelen in het opvangen van signalen. Hij ziet een mogelijkheid om tekorten in ondersteuning, hulp en zorg op te merken.

Het decreet Rechtspositie in Onderwijs vormt al geruime tijd een zorgpunt voor het KRC. Men is ermee bezig en ziet een opsplitsing tussen het recht op onderwijs en het recht in onderwijs. Qua recht op onderwijs is er al heel wat gebeurd, met het M-decreet en het Inschrijvingsdecreet. Voor wat rechten in het onderwijs betreft is er nog heel wat werk aan de winkel. Het decreet Rechtspositie voor Minderjarigen in de Jeugdzorg beschouwt het KRC als cruciale kapstok. Het kan ervoor zorgen dat waar rechten in onderwijs nog heel minimaal of via aanpassingen worden ingevuld, er dan veel meer en gestructureerd aandacht kan gaan naar recht op privacy, aan sanctiebeleid op school, recht op inzage, participatie. Die elementen moeten voor het KRC onmiskenbaar samen beschouwd worden en leiden tot een volwaardig decreet Rechtspositie in Onderwijs.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Els KINDT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

GAS	gemeentelijke administratieve sanctie
JKP	Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan
JoKER	jongeren- en kindeffectrapportage, jongeren- en kindeffectrapport
JOP	Jeugdonderzoeksplatform
KEKI	Kenniscentrum Kinderrechten
KRC	Kinderrechtencommissariaat
NSZ	Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen
OD	operationele doelstelling
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VN	Verenigde Naties
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie